

1 Ką praktikoje reiškia sąvokos „išlaikymas“ ir „išlaikymo pareiga“? Kokie asmenys turi mokėti išlaikymo išmoką kitam asmeniui?

Švedijos teisėje nustatyta prievolė išlaikyti vaikus, sutuoktinius ir santuoką nutraukusius sutuoktinius. Su sutuoktinių tarpusavio išlaikymo prievolėmis susijusios nuostatos taikomos ir partnerystę įregistravusiems asmenims.

Vaikų išlaikymas

Tėvai turi pareigą išlaikyti savo vaikus, atsižvelgdami į pagrįstus vaiko poreikius ir bendrą savo finansinį pajėgumą. Vienas iš tėvų, neturintis jokių galimybių prisidėti prie savo vaiko išlaikymo, neturi išlaikymo prievolės.

Vienas iš tėvų, kuris negloboja vaiko ir su juo nuolat negyvena, vykdo jam priklausančią išlaikymo prievolę mokėdamas išlaikymo išmoką. Vienas iš tėvų, kuris kartu su kitu iš tėvų globoja vaiką, taip pat gali būti įpareigotas mokėti išlaikymo išmoką. Taip yra tuo atveju, jeigu vaikas nuolat gyvena tik su vienu iš tėvų, nepaisant to, ar tas asmuo gyvena vienas, ar su nauju partneriu.

Asmuo, kuris nuolat gyvena su kito asmens vaiku ir vaiką globojančiu vienu iš tėvų, taip pat turi pareigą išlaikyti tą vaiką, jeigu šalis yra susituokusios arba turi bendrą (-ų) vaiką (-ų). Tačiau patėvis (pamotė) turi pareigą išlaikyti vaiką tik tiek, kiek vaikas negauna išlaikymo iš kito tėvo (motinos), t. y. su kuriuo (-ia) patėvis (pamotė) negyvena.

Išlaikymo išmokos nustatomos teismo sprendime arba susitarime. Susitarimas galioja tik jeigu jis sudaromas raštu dviejų kitų žmonių akivaizdoje.

Šalis taip pat gali susitarti, kad ateityje išlaikymo išmokos bus sumokamos kaip vienkartinė išmoka arba ne dažniau kaip kas tris mėnesius. Jeigu vaikas nėra sulaukęs 18 metų, susitarimą taip pat turi patvirtinti atitinkamas socialinės gerovės komitetas (šved. *socialnämnden*).

Jeigu vaikas nėra sulaukęs 18 metų, išlaikymas išmokant vienkartinę išmoką turi būti mokamas socialinės gerovės komitetui. Komitetui sumokėta suma turi būti naudojama išlaikymo prievolę atitinkančiai vaiko metinei rentai iš draudimo bendrovės įsigyti, išskyrus atvejus, kai susitarimu draudžiama tai daryti arba kai Komitetas mano, kad suma gali būti naudojama koku nors kitu vaiko išlaikymui tinkamu būdu.

Išlaikymo išmokos iš anksto mokamos už kiekvieną kalendorinį mėnesį. Tačiau teismas gali nuspręsti dėl kitokio mokėjimo būdo, jeigu tam yra konkrečių priežasčių.

Reikalavimas dėl išlaikymo išmokų nustatymo atgaline data už ilgesnį nei trejų metų laikotarpį iki reikalavimo pateikimo dienos negali būti patenkinamas, išskyrus atvejus, kai su tuo sutinka išlaikymo prievolę turintis asmuo.

Reikalavimai dėl nustatytos išlaikymo išmokos išieškojimo nustoja galioti praėjus penkeriems metams nuo išmokos mokėjimo datos (senaties terminas).

Tarpusavio išlaikymas gyvenant poroje

Santuokos metu kiekvienas sutuoktinis turi pareigą išlaikyti save ir kitą sutuoktinį. Jeigu vienas iš sutuoktinių negali visiškai savęs išlaikyti, kitas sutuoktinis taip pat turi pareigą prisidėti prie kito sutuoktinio asmeninių poreikių tenkinimo.

Nutraukus santuoką, galioja principas, pagal kurį kiekvienas sutuoktinis yra atsakingas už savo paties išlaikymą. Tačiau jeigu vieno iš sutuoktinių išlaikymui pereinamoju laikotarpiu reikia pinigų, jis turi teisę gauti pagrįstą išmoką iš kito sutuoktinio atsižvelgiant į to sutuoktinio gebėjimus ir kitas aplinkybes.

Išimtinėmis aplinkybėmis sutuoktiniui išlaikymas gali būti mokamas ilgesnį laikotarpį.

Jeigu sutuoktiniai negali susitarti dėl išlaikymo, ginčas gali būti sprendžiamas teisme.

Nutraukus santuoką, išlaikymo išmoka mokama periodinėmis išmokomis. Tačiau teismas gali nustatyti sumą, kuri išmokama vieną kartą, jeigu tam yra pateisinamų priežasčių, pvz., jeigu sutuoktinis turi mokėti pensijos įmoką.

Reikalavimas dėl išlaikymo išmokų nustatymo atgaline data už ilgesnį nei trejų metų laikotarpį iki reikalavimo pateikimo dienos negali būti patenkinamas, išskyrus atvejus, kai su tuo sutinka išlaikymo prievolę turintis asmuo.

Reikalavimai dėl nustatytos išlaikymo išmokos išieškojimo nustoja galioti praėjus trejiems metams nuo tos dienos, kurią išmoka turėjo būti sumokėta (senaties terminas).

2 Iki kokio amžiaus vaikas gali gauti išlaikymą? Ar skiriasi nuostatos dėl nepilnamečių ir suaugusiųjų išlaikymo?

Tėvų išlaikymo prievolė paprastai nustoja galioti vaikui sulaukus 18 metų. Tačiau jeigu vaikas dar nebaigė mokyti vidurinėje mokykloje, išlaikymo prievolė galioja toliau, kol vaikas mokosi mokykloje, bet ne vėliau, negu jis sulaukia 21 metų. Mokykla šiuo atveju yra privalomąjį vidurinį išsilavinimą arba aukštesnįjį vidurinį išsilavinimą arba kitą panašų bendrąjį išsilavinimą teikianti mokyimo įstaiga.

3 Ar tam, kad asmeniui būtų skirtas išlaikymas, jis turi kreiptis į kompetentingą valdžios instituciją ar teismą? Kokius svarbiausius dalykus reikėtų žinoti apie šią procedūrą?

Švedijoje nėra specialios valdžios institucijos, nustatančios arba padedančios nustatyti išlaikymo dydį. Išlaikymo išmokos gali būti nustatomos teismo sprendime arba susitarime. Todėl, jeigu šalis nepavyksta susitarti, pareiškėjas turi kreiptis į apylinkės teismą (šved. *tingsrätt*) ir pateikti prašymą dėl šaukimo į teismą.

Jeigu turite klausimų dėl tarptautinio išlaikymo, galite kreiptis į Švedijos socialinio draudimo agentūrą (šved. *Försäkringskassan*) – ji Švedijoje atlieka centrinės institucijos funkciją.

4 Ar prašymą galima pateikti giminaičio (jei taip, koks glaudus turi būti giminystės ryšys) arba vaiko vardu?

Vaiką globojantis vienas iš tėvų turi teisę nepilnamečio vaiko vardu reikalauti teikti išlaikymą. Jeigu yra paskirtas specialus globėjas, jis taip pat turi teisę veikti vaiko vardu.

5 Jei asmuo ketina pareikšti ieškinį, kaip jam sužinoti, kuris teismas yra kompetentingas?

Jurisdikcijos taisyklės galima rasti Tėvų kodekse (šved. *föräldrabalken*), Santuokos kodekse (*äktenskapsbalken*) ir Teismo proceso kodekse (*rättegångsbalken*). Informaciją taip pat galima gauti apylinkės teisme.

Vaiko išlaikymo byla nagrinėjama atsakovo įprastinės gyvenamosios vietos teisme. Jeigu kito kompetentingo teismo nėra, byla nagrinėja Stokholmo apylinkės teismas.

Išlaikymo išmokų sutuoktiniui klausimai gali būti išsprendžiami nagrinėjant santuokos nutraukimo bylą. Bylas dėl santuokos nagrinėja vieno iš sutuoktinių įprastinės gyvenamosios vietos teismas. Jeigu nė vienas sutuoktinis Švedijoje neturi įprastinės gyvenamosios vietos, bylą nagrinėja Stokholmo apylinkės teismas. Jeigu byla, susijusi su sutuoktinio išlaikymu, nėra pradėdama nagrinėjant bylą dėl santuokos, taikomos Teismo proceso kodekso 10 skyriaus bendrosios jurisdikcijos taisyklės.

2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje (toliau – Išlaikymo reglamentas) nustatytos tarpvalstybinėse bylose taikomos jurisdikcijos taisyklės.

6 Ar ieškovas, pareiškdamas ieškinį teisme, turi veikti per tarpininką (pvz., advokatą, centrinę ar vietos instituciją ir pan.)? Jeigu ne, kokios yra procedūros? Ne. Kiekvienas asmuo, kuris nori iškelti bylą teisme, turi kreiptis į kompetentingą apylinkės teismą ir prašyti įteikti šaukimą į teismą.

7 Ar už ieškinio pareiškimą teisme mokami mokesčiai? Jei taip, kokio maždaug dydžio? Jeigu ieškovo finansiniai ištekliai nepakankami, ar jis gali gauti teisinę pagalbą bylinėjimosi išlaidoms padengti?

Teismo procesas Švedijoje yra nemokamas, išskyrus prašymo mokesťį, kuris šiuo metu yra 900 SEK. Jeigu pareiškėjas samdosi teisės konsultantą arba advokatą, jis turės atlyginti jo išlaidas. Pateikiant įrodymus, pvz., vykdamas liudytojų apklausą, taip pat gali būti patiriamos išlaidos.

Išlaidų neįmanoma iš anksto apskaičiuoti, nes kiekvienoje byloje jos yra skirtingos.

Tam tikromis sąlygomis gali būti suteikta teisinė pagalba. Norint, kad išlaikymo byloje būtų suteikta teisinė pagalba, būtina remtis konkrečiais pagrindais.

Tokie pagrindai gali galioti, pvz., jeigu aplinkybės yra sudėtingesnės nei įprasta ir todėl reikia teikti platesnio masto teisinę pagalbą.

Jeigu teisinė pagalba suteikiama, pareiškėjui skiriamas advokatas, o valstybė sumoka to asmens užmokesťį, jeigu pareiškėjas neišgali jo sumokėti. Teikiant teisinę pagalbą taip pat atlyginamos su įrodymų pateikimu, tyrimu, vertimu žodžiu ir raštu ir tarpininko paslaugomis susijusios išlaidos. Asmenys, kuriems buvo suteikta teisinė pagalba, taip pat atleidžiami nuo pareigos sumokėti tam tikrus mokesčius teismams ir Švedijos vykdymo tarnybai (šved. *Kronofogdemyndigheten*).

Švedijos pilietybės neturintiems ir šalyje negyvenantiems arba negyvenusiems asmenims teisinė pagalba gali būti teikiama dėl ieškinių, kurie turi būti pareikšti Švedijoje, jeigu tam yra ypatingų priežasčių. Jeigu byla turi būti nagrinėjama užsienyje, teisinė pagalba gali būti suteikta tik tuo atveju, jei asmuo gyvena Švedijoje. Visų ES valstybių narių piliečiai turi tokią pat teisę gauti teisinę pagalbą, kaip ir Švedijos piliečiai. Tam tikrų kitų šalių piliečiai taip pat turi tokias pat teises pagal specialią nuostatą, kuria reikalaujama, kad galiojotų susitarimas dėl abipusiškumo principo.

Kai ES viduje sprendžiami ginčai su tarpvalstybiniu elementu, galioja tam tikros specialios nuostatos dėl teisinės pagalbos, būtent skirtos užtikrinti, kad tam tikrais atvejais, susijusiais su kurio nors iš tėvų prievole išlaikyti jaunesnį negu 21 m. amžiaus vaiką, pagal Išlaikymo reglamentą gali būti suteikiama nemokama teisinė pagalba.

Informaciją apie teisinę pagalbą galima gauti [Teisinės pagalbos institucijoje](#) (šved. *Rättshjälpsmyndigheten*).

8 Kokių rūšių išlaikymą teismas dažniausiai priteisia? Kaip apskaičiuojama išlaikymo suma? Ar pasikeitus materialinei ar šeiminei padėčiai teismo sprendimas gali būti peržiūrėtas? Jei taip, kokia tvarka tai daroma (pvz., pagal automatinio indeksavimo sistemą)?

Vaiko išlaikymo išmokos dydis nustatomas remiantis teisiniais kriterijais. Išlaikymo prievolę turintis vienas iš tėvų turi teisę, iš jo pajamų atskaičius mokesčius, pasilikti tam tikrą savo paties išlaikymui reikalingą sumą. Tai, be kita ko, yra išlaidos būstui, kurios apskaičiuojamos atskirai, atsižvelgiant į pagrįstą jų dydį. Kitos pragyvenimo išlaidos apskaičiuojamos pagal standartinę sumą, kuri yra susieta su indeksu. Atitinkamas vienas iš tėvų taip pat gali pasilikti sutuoktinio, su kuriuo bendrai gyvena, išlaikymui reikalingą sumą, jeigu tam yra konkrečių priežasčių. Galiausiai išlaikymo prievolę turintis vienas iš tėvų gali pasilikti bet kurių būste gyvenančių vaikų išlaikymui reikalingą sumą. Tai, kokia likusi sumos dalis turėtų būti skirta išlaikymo išmokai, be kita ko, priklauso nuo vaiko poreikių ir kito iš tėvų gebėjimo padengti vaiko išlaikymo išlaidas. Tam tikras išlaidas, patirtas bendraujant su vaiku, galima atskaičiuoti. Teisinių kriterijų, pagal kuriuos būtų nustatoma išlaikymo išmoka sutuoktiniui, nėra. Tačiau kai kuriais pirmiau išvardytais vertinimo kriterijais galima vadovautis kaip gairėmis.

Išlaikymo išmokos yra susietos su indeksu siekiant užtikrinti, kad jos išlaikytų pradinę savo vertę. Indeksas atspindi bazinio kainų dydžio pokyčius, kaip nustatyta Socialinio draudimo kodekse (šved. *socialförsäkringsbalken*), išskyrus atvejus, kai teismo sprendime arba susitarime dėl išlaikymo išmokos nustatoma kitokia nuostata dėl indeksavimo. Socialinio draudimo agentūra kasmet nusprendžia, ar išlaikymo išmoka turi būti keičiama, ir, jeigu taip, koks procentinis pokytis turi būti taikomas. Pakeitimas, kuris paprastai patvirtinamas vasario 1 d., taikomas išlaikymo išmokoms, nustatytoms iki ankstesnių metų lapkričio 1 d.

Jeigu šalys susitaria, jos gali iš dalies pakeisti nustatytą išlaikymo išmoką pasirašydamos naują susitarimą. Ši nuostata taikoma ir tuo atveju, jei išlaikymo išmoka anksčiau buvo nustatyta teismo sprendimu. Teismas taip pat gali tikslinti sprendimą arba susitarimą, jeigu dėl pasikeitusių aplinkybių tai yra pagrįsta. Laikotarpiu iki bylos nagrinėjimo pradžios kurios nors šalies ginčijamas tikslinimas gali būti susijęs tik su dar nesumokėtų išmokų sumažinimu arba panaikinimu. Norint, kad teismas dėl pasikeitusių aplinkybių padidintų santuoką nutraukusiam sutuoktiniui mokamą išmoką, būtina įvykdyti konkrečias sąlygas.

Teismas taip pat gali pakeisti susitarimą dėl išlaikymo, jeigu jo sudarymo metu buvusių aplinkybių ir bendrųjų aplinkybių požiūriu tas susitarimas yra nepagrįstas. Tačiau jau gautas išlaikymo išmokas gali būti įpareigojama grąžinti tik tuo atveju, jeigu yra tokį grąžinimą pateisinančių konkrečių priežasčių. Jeigu periodinės išlaikymo išmokos vaiku dydis nebuvo keičiamas šešerius metus, nedarant poveikio su indeksu susijusiems pakeitimams, teismas be jokių konkrečių priežasčių gali peržiūrėti būsimas išlaikymo išmokas.

9 Kaip ir kam mokamas išlaikymas?

Išlaikymo išmokos turi būti mokamos asmeniui, kuriam priklauso išlaikymas. Jeigu išlaikomas asmuo yra 18 metų nesulaukęs vaikas, išmoka mokama vaiką globojančiam ir su juo gyvenančiam vienam iš tėvų.

Jeigu vaikas nėra sulaukęs 18 metų, išlaikymas išmokant vienkartinę išmoką turi būti mokamas socialinės gerovės komitetui.

10 Jei atitinkamas asmuo (skolininkas) nemoka geranoriškai, kokiomis priemonėmis galima priversti jį mokėti?

Prašymas dėl vykdymo gali būti pateikiamas Vykdytoji tarnybai. Šį prašymą galima pateikti žodžiu arba raštu. Kartu su prašymu turi būti pateikiamas vykdomasis dokumentas. Pagal Santuokos kodeksą arba Tėvų kodeksą dviejų asmenų akivaizdoje duotas rašytinis įsipareigojimas, susijęs su išlaikymo išmoka, gali būti vykdomas kaip ir įstatymo galią turintis teismo sprendimas.

11 Trumpai aprašykite priverstinio išieškojimo apribojimus, visų pirma skolininkų apsaugos nuostatas ir jūsų šalies vykdymo užtikrinimo sistemoje taikomus kitus apribojimus ar senaties terminus.

Kai kalbama apie vaiko išlaikymą, reikalavimas nustatyti išlaikymą negali būti patenkinamas ilgesniam laikotarpiui negu treji metai iki reikalavimo pateikimo dienos, nebent skolininkas sutinka. Reikalavimai dėl nustatytos išlaikymo išmokos išieškojimo nustoja galioti praėjus penkeriems metams nuo išmokos mokėjimo datos (senaties terminas).

Kai kalbama apie sutuoktinio išlaikymą, reikalavimas nustatyti išlaikymą negali būti patenkinamas ilgesniam laikotarpiui negu treji metai iki reikalavimo pateikimo dienos, nebent skolininkas sutinka. Reikalavimai dėl nustatytos išlaikymo išmokos išieškojimo nustoja galioti praėjus trejiems metams nuo tos dienos, kurią išmoka turėjo būti sumokėta (senaties terminas).

Kalbant apie vykdymo užtikrinimą, taikomos tam tikros arešto išimties, pavyzdžiui, areštuoti negalima drabužių ir kitų daiktų, skirtų tik skolininko asmeniniam naudojimui, iki pagrįstos vertės, taip pat tam tikrų namuose ir jų priežiūrai reikalingų daiktų. Jeigu skolininkas turi šeimą, nustatant daiktus, kurie nebus areštuojami, atsižvelgiama į šeimos naudojamus daiktus ir šeimos poreikius.

Galima areštuoti tik tą skolininko darbo užmokesčio ar atlyginimo dalį, kuri viršija sumą, reikalingą skolininko ir jo šeimos pragyvenimui. Skolininko darbo užmokesčio ar atlyginimo dalis, kurios negalima areštuoti (šved. *förbehållsbeloppet*), nustatoma pagal standartinę sumą. Standartinė suma – tai visos įprastos pragyvenimo išlaidos, išskyrus būsto išlaikymo išlaidas, kurios nustatomos atskirai ir pridedamos prie standartinės sumos. Standartinę sumą kasmet nustato Vykdyto tarnyba.

12 Ar yra organizacija ar valdžios institucija, galinti padėti išieškoti išlaikymą?

Švedijoje Vykdyto tarnyba teikia pagalbą išieškant išlaikymą. Tarpvalstybinėse bylose teisę į išlaikymą turintis asmuo, kreipdamasis į Vykdyto tarnybą dėl išieškojimo, gali gauti Socialinio draudimo agentūros administracinę pagalbą.

13 Ar organizacijos (valstybės ar privačios) gali anksčiau sumokėti visą ar dalį išlaikymo už skolininką?

Skyrium gyvenanti pradėjusių tėvų vaikams Socialinio draudimo agentūra gali skirti išlaikymo paramą, iš viso sudarančią 1 673 SEK per mėnesį, iki to mėnesio, kurį vaikui sueina septyneri metai, 1 823 SEK per mėnesį, kol vaikui sueina 15 metų, ir 2 223 SEK per mėnesį nuo to mėnesio, kurį vaikui sueina 15 metų; parama skiriama tam iš tėvų, kuris gyvena ir yra oficialiai įregistruotas su vaiku. Sprendimas dėl išlaikymo paramos priimamas pateikus prašymą Socialinio draudimo agentūrai, kuri yra socialinio draudimo administravimo įstaiga. Išlaikymo parama – tai priemonė, kuria visuomenė užtikrina, kad vaikas, kurio tėvai gyvena skyrium, gautų tam tikro dydžio išlaikymą, net jeigu išlaikymo prievolę turintis vienas iš tėvų nevykdo savo išlaikymo prievolės. Išlaikymo prievolę turintis vienas iš tėvų pagal savo pajamas ir bendrą vaikų, kuriems jis turi mokėti išlaikymą, skaičių turi kompensuoti valstybės sumokėtas išlaikymo išmokas. Mokėjimo prievolė nustatoma taikant administracinį procesą. Jeigu vietoj to išlaikymo išmoka mokama tiesiogiai su vaiku gyvenančiam vienam iš tėvų, išlaikymo išmokos dydis, kurį moka Socialinio draudimo įstaiga, atitinkamai sumažinamas. Tai žinoma kaip papildoma išmoka (šved. *utfyllnadsbidrag*). Jeigu išlaikymo prievolę turintis vienas iš tėvų gyvena užsienyje arba Švedijoje, tačiau atlygi arba kitas pajamas gauna iš kitos šalies, Socialinio draudimo agentūra gali nurodyti vienam iš tėvų, kuris globoja vaiką ir su juo gyvena, imtis priemonių siekiant sudaryti sąlygas nustatyti išlaikymo prievolę. Tokiais atvejais Socialinio draudimo agentūra perima vaiko teisę gauti tokią išlaikymo išmokų sumą, kokią įstaiga išmokėjo kaip išlaikymo paramą. Sutuoktinis išlaikymo paramos iš Socialinio draudimo agentūros gauti negali.

14 Jeigu ieškovas yra šioje valstybėje narėje, o skolininko gyvenamoji vieta – kitoje šalyje:

Tarpvalstybinėse bylose pareiškėjas gali gauti Socialinio draudimo agentūros administracinę pagalbą. Socialinio draudimo agentūra yra centrinė institucija taikant ES Išlaikymo reglamentą ir 2007 m. lapkričio 23 d. Hagos konvenciją dėl tarptautinio vaikų ir kitokių šeimos išlaikymo išmokų išieškojimo (2007 m. Hagos konvencija), taip pat perduodančioji ir gaunančioji agentūra taikant 1956 m. Niujorko konvenciją dėl išlaikymo išieškojimo užsienyje.

14.1 Ar kuri nors šios šalies valdžios institucija ar privati organizacija gali suteikti ieškoviui pagalbą?

Žr. atsakymą į klausimą Nr. 14.

14.2 Jei taip, kaip su šia valdžios institucija ar privačia organizacija susisiekti?

Socialinio draudimo agentūros kontaktiniai duomenys:
Swedish Social Insurance Agency (*Försäkringskassan*)

PO Box 1164
SE-621 22 Visby
Sweden

Tel.: +46 (771) 17 90 00
Faksas: +46 (10) 11 20 411

E. paštas: centralmyndigheten@forsakringskassan.se

Socialinio draudimo agentūra imasi visų tinkamų priemonių išlaikymo išieškojimui palengvinti. Jos, kaip centrinės institucijos pagal Išlaikymo reglamentą ir 2007 m. Hagos konvenciją, funkcijos atitinkamai kildinamos iš reglamento ir konvencijos. Be kita ko, Socialinio draudimo agentūra turi padėti teisę į išlaikymą turintiems asmenims pateikti prašymus, kurie gali būti teikiami per valdžios instituciją, pvz., prašymą priimti sprendimą dėl išlaikymo kitoje valstybėje.

Daugiau informacijos apie pareiškėjams teikiamą pagalbą galima gauti Socialinio draudimo agentūroje.

15 Jeigu skolininkas yra šioje valstybėje narėje, o ieškovas – kitoje:

Pareiškėjai, kurie pageidauja išieškoti išlaikymo išmokas pagal 1956 m. Niujorko konvenciją dėl išlaikymo išieškojimo užsienyje, privalo kreiptis į savo šalies perduodančiąją agentūrą, kuri persiunčia prašymą Švedijos gaunančiajai agentūrai (Socialinio draudimo agentūrai).

Ta pati taisyklė taikoma, jeigu pareiškėjas pageidauja gauti paramą, kurią galima gauti iš centrinių institucijų pagal Išlaikymo reglamentą arba 2007 m. Hagos konvenciją; jis privalo kreiptis į savo šalies centrinę instituciją, kuri persiunčia prašymą Švedijos centrinei institucijai (Socialinio draudimo agentūrai).

15.1 Ar kuri nors šios šalies valdžios institucija ar privati organizacija gali suteikti ieškoviui pagalbą?

Jeigu teisę į išlaikymą turintis asmuo pageidauja išieškoti išlaikymą pagal 1956 m. Niujorko konvenciją dėl išlaikymo išieškojimo užsienyje, Išlaikymo reglamentą arba 2007 m. Hagos konvenciją, jis turi pateikti prašymą Švedijos perduodančiajai agentūrai / centrinei institucijai (Socialinio draudimo agentūrai), o ji tada perduoda prašymą gaunančiajai institucijai šalyje, kurioje asmuo gyvena ir (arba) gauna pajamas.

Jeigu jūs, kaip prievolę mokėti išlaikymą turintis asmuo, pageidaujate, kad jums padėtų, pavyzdžiui, pakeisti fiksuotą išlaikymo išmoką, galite kreiptis į savo šalies centrinę instituciją, kuri perduos prašymą Švedijos centrinei institucijai (Socialinio draudimo agentūrai).

15.2 Jei taip, kaip su šia valdžios institucija ar privačia organizacija susisiekti ir kokią paramą galima gauti?

Žr. atsakymą į klausimą Nr. 16.

16 Ar šioje valstybėje narėje taikomas 2007 m. Hagos protokolas?

Taip. Švedija privalo laikytis 2007 m. lapkričio 23 d. Hagos protokolo dėl išlaikymo prievolės taikytinos teisės (Hagos protokolo), kurio nuostatos Europos Sąjungoje taikomos nuo 2011 m. birželio 18 d. Pagrindinė taisyklė pagal Hagos protokolą – taikoma valstybės, kurioje yra teisę į išlaikymą turinčio asmens įprastinė gyvenamoji vieta, teisė. Visų pirma, atsižvelgiant į vaiko interesus, įmanoma taikyti teismo šalies teisę arba šalies, kurios pilietybę turi tiek vaikas, tiek privalantis mokėti išlaikymą asmuo, teisę, jeigu įprastinės gyvenamosios vietos šalies teisės taikymas neatitiktų vaiko interesų. Šalys taip pat gali susitarti dėl taikytinos teisės, tačiau laisvė sudaryti tokius susitarimus yra ribojama tais atvejais, kai, pvz., jie yra susiję su 18 metų nesulaukusių vaikų išlaikymu.

17 Jei 2007 m. Hagos protokolas šioje valstybėje narėje netaikomas, kaip, vadovaujantis joje taikomomis tarptautinės privatinės teisės nuostatomis, nustatoma ieškiniui dėl išlaikymo taikytina teisė? Kokios tai tarptautinės privatinės teisės nuostatos?

Švedija privalo laikytis Hagos protokolo (žr. atsakymą į 20 klausimą).

18 Kaip, vadovaujantis išlaikymo reglamento V skyriaus struktūra, reglamentuojama teisė kreiptis į teismą dėl tarpvalstybinės bylos ES mastu?

Dėl bendrų teisinei pagalbai taikomų sąlygų žr. atsakymą į 7 klausimą.

ES vidaus ginčams su tarpvalstybinio elementu taikomos specialios nuostatos dėl teisinės pagalbos. Įvykdžius Išlaikymo reglamente nustatytas teisei pagalbai keliamas sąlygas, teisinė pagalba bus suteikta nemokamai, jeigu pareiškėjui reikalinga teisinė pagalba ir to poreikio negalima patenkinti jokiais kitomis priemonėmis.

19 Kokiomis priemonėmis šioje valstybėje narėje užtikrinama, kad būtų vykdoma Išlaikymo reglamento 51 straipsnyje nurodyta veikla?

Konkrečių priemonių nepatvirtinta.

Šis tinklalapis priklauso portalui [Jūsų Europa](#).

Laukiame jūsų [atsiliepimų](#) apie tai, kiek naudinga pateikta informacija.

This webpage is part of an EU quality network

Paskutinis naujinimas: 28/03/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.